

Warszawa, 18 lipca 2022 roku

Sprawa: Nazwa sprawy
Znak sprawy: DSP5.055.1.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Profesorze,

odpowiadając na pismo z 20 czerwca 2022 r. znak: V.511.659.2022.EG dotyczące obszarów problemowych dostrzeżonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach prac legislacyjnych nad nową Ordynacją podatkową, uprzejmie przekazuję następujące informacje.

Obowiązująca Ordynacja podatkowa¹ jest na bieżąco dostosowywana do zmieniającego się otoczenia prawnego i społeczno-gospodarczego. Sukcesywnie wprowadzane są do Ordynacji podatkowej rozwiązania ukierunkowane na poprawę relacji pomiędzy organami podatkowymi a podatnikami oraz uproszczenie procedur podatkowych, w tym takie, które bazują na dorobku projektu nowej Ordynacji podatkowej² – dalej: „projekt NOP”. Należy tu wymienić:

- indywidualny mikrorachunek podatkowy, który upraszcza rozliczenia podatkowe³,
- instytucję współdziałania, której fundamentem jest zagwarantowanie pewności stosowania prawa w zamian za transparentność podatnika wobec administracji skarbowej⁴,
- szersze możliwości zawieszenia postępowania podatkowego, które pozwalają na zwiększenie jego ekonomiki i efektywności oraz ograniczenie procesowych wydatków podatników związanych z wnoszeniem kolejnych środków zaskarżenia na podjęte

¹ ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.)

² projekt ustawy – Ordynacja podatkowa (druk 3517 Sejmu RP VIII kadencji)

³ art. 61b Ordynacji podatkowej wprowadzony od 1 stycznia 2020 r.

⁴ art. 20s – art. 20zr Ordynacji podatkowej, które weszły w życie 1 lipca 2020 r.

rozstrzygnięcia⁵,

- możliwość zaliczenia przez organ podatkowy będący organem Krajowej Administracji Skarbowej nadpłaty podatku na poczet niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, do których wymiaru lub poboru jest właściwy inny organ Krajowej Administracji Skarbowej⁶.

Spośród zmian Ordynacji podatkowej wykraczających poza zakres merytoryczny projektu NOP, na szczególne podkreślenie zasługuje wprowadzenie instytucji porozumienia inwestycyjnego służącego realizacji zasady pewności prawa podatkowego oraz zapewnieniu jednolitej i spójnej wykładni przepisów prawa podatkowego⁷.

Jednocześnie nie wykluczam dalszego wykorzystania na gruncie obowiązującej Ordynacji podatkowej dorobku projektu NOP, o ile konkretne rozwiązanie okaże się odpowiednie i adekwatne w aktualnym systemie podatkowym.

Odnosząc się do problemu przedstawionego w **pkt 2** pisma z 20 czerwca 2022 r. (*Wydanie decyzji po upływie terminu przedawnienia w przypadku wznowienia postępowania*), należy zauważyć, że wydane w ostatnich latach orzeczenia NSA potwierdziły słuszność rozwiązania przyjętego w obowiązującym art. 245 § 1 pkt 3 lit. b Ordynacji podatkowej. Z przepisu tego wynika zakaz uchylecia dotychczasowej decyzji ostatecznej mimo stwierdzenia przesłanek wznowienia, jeżeli wydanie nowej decyzji orzekającej co do istoty sprawy nie mogłoby nastąpić z uwagi na upływ terminów przedawnienia. W wyroku z 4 marca 2021 r., sygn. akt I GSK 2161/18 NSA, odwołując się do stanowiska prezentowanego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego odnośnie do celu instytucji przedawnienia zobowiązań podatkowych, stwierdził, że:

- „nie ma uzasadnienia stanowisko, by cele tej instytucji zawęzić jedynie do funkcji ochronnej podatników. W uchwale II FPS 4/13 NSA podkreślił też, że upływ terminu przedawnienia wywołuje różnorakie skutki, stanowi między innymi przesłankę odmowy uchylecia decyzji dotychczasowej ze względu na treść art. 245 § 1 pkt 3 lit. b) O.p., mimo istnienia przesłanek wznowienia i nie ma przy tym znaczenia, jaka jest przyczyna wznowienia. NSA w tej uchwale wskazał też na podobne do art. 245 § 1 pkt 1 lit. b) O.p. uregulowanie zawarte w art. 247 § 2 O.p. w postępowaniu o stwierdzenie nieważności decyzji. Odniósł się też do poglądów, co do możliwości orzekania przez organ odwoławczy po upływie terminów przedawnienia na korzyść podatników, z którymi ostatecznie się nie zgodził.”;
- „przedstawiona wykładnia art. 245 § 1 pkt 3 lit. b) O.p. nie stoi w sprzeczności z zasadą efektywności prawa unijnego, a w związku z tym nie jest trafny zarzut naruszenia art. 4 ust. 3 TUE. WSA trafnie, bowiem wskazał, powołując się na wyroki TSUE z 21 stycznia 2010 r. C-472/08 i z 15 grudnia 2011 r. C-427/10, że to do

⁵ art. 201 § 1c i 1d Ordynacji podatkowej obowiązujące od 30 kwietnia 2021 r.

⁶ art. 76 § 1a Ordynacji podatkowej obowiązujący od 1 stycznia 2022 r.

⁷ dział IIC Ordynacji podatkowej dodany przez ustawę z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105, z późn. zm.).

krajowego ustawodawcy należy określenie, w jakim czasie i w jakim trybie podatnik jest uprawniony dochodzić zwrotu podatku zapłaconego niezgodnie z prawem UE. Polski ustawodawca w art. 245 § 1 pkt 3 lit. b) w zw. z § 2 O.p. wyznaczył wyraźne granice czasowe, w których tryb wznowienia postępowania podatkowego, co do zasady, może skutkować uchYLENIEM decyzji dotychczasowej”.

Podobnie wypowiedział się NSA w wyroku z 20 października 2020 r., sygn. akt I GSK 855/17. Przychylając się do oceny zagadnienia dokonanej przez NSA, uprzejmie informuję, że aktualnie nie jest planowane dopuszczenie uchylecia decyzji po upływie terminu przedawnienia w wyniku wznowienia postępowania.

Obecnie trwają prace przygotowawcze nad obszerną, pogłębioną nowelizacją obowiązującej Ordynacji podatkowej. W ramach tej nowelizacji przewidywane jest rozwiązanie problemów poruszonych w **pkt 1** (*Instrumentalne wszczynanie postępowań karnych skarbowych*) i **pkt 3** (*Ograniczony dostęp Rzecznika Praw Obywatelskich do akt stanowiących tajemnicę skarbową*) pisma z 20 czerwca 2022 r. poprzez rozszerzenie dostępu Rzecznika Praw Obywatelskich do akt podatkowych oraz likwidację przesłanki zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w związku z wszczęciem postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Jak wynika z posiadanych danych, na tle ogółu postępowań przygotowawczych prowadzonych przez finansowe organy postępowania przygotowawczego, wszczęte postępowania w bliskim terminie przedawnienia zobowiązania stanowią znikomy odsetek wszystkich spraw.

Na obecnym, bardzo wczesnym etapie, czas trwania procesu legislacyjnego dotyczącego planowanej nowelizacji Ordynacji podatkowej jest trudny do oszacowania, stąd nie można jeszcze przesądzać o harmonogramie prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Minister Finansów

Magdalena Rzeczkowska

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/